

Överklagande till Förvaltningsrätten

XX

Förvaltningsrätten i Göteborg
Box 53197
400 15 Göteborg

Klagande:

Henrik Harlitz
Stefan Kärbling

Beslut som överklagas

Kommunfullmäktiges i Vänersborg beslut den 22 april 2026, ärende 19, § 85,
”Svar på återremiss av ärende om socialnämndens åtgärdsplan 2025-12-18 för att nå balans mot tilldelad budgetram”.

Det överklagade beslutet avser det antagna *tilläggsyrkandet* från S, C, KD och MP, som hade följande lydelse:

“Kommunfullmäktige beslutar att socialnämnden inte kan räkna med att erhålla ytterligare budgetmedel under 2026 för investering av brandskyddsåtgärd i Sörbygården då fastigheten är externt förhyrd och privatägd samt har omfattande underhållsbehov i närtid. Kommunfullmäktige uppmanar socialnämnden att fullfölja det av socialförvaltningen tidigare framlagda och beredda förslag att av brandsäkerhetsskäl omgående och tills vidare vakanshålla Sörbygården av boende i avvaktan på mer långsiktigt beslut av kommunens engagemang i fastigheten.”

Yrkande

Klagande yrkar att Förvaltningsrätten upphäver kommunfullmäktiges beslut enligt 13 kap. 8 § kommunallagen (2017:725), eftersom beslutet inte har tillkommit i laga ordning och dessutom överskrider fullmäktiges kompetens.

Yrkande om inhibition

Vi yrkar att Förvaltningsrätten tills vidare beslutar att det överklagade beslutet inte får verkställas (inhibition).

Skäl för inhibition

Det överklagade beslutet innebär att socialnämnden ska vidta konkreta åtgärder i verksamheten, bland annat avseende hanteringen av Sörbygården. Beslutet riskerar därmed att få omedelbara och praktiska konsekvenser för verksamheten.

En verkställighet kan leda till att:

- boende påverkas genom förändrade boendeförhållanden eller behov av omplacering,
- platser stängs eller hålls vakanta under en längre tid,
- personal påverkas genom förändrade arbetsuppgifter, omplacering eller minskat behov av bemanning
- samt förändrar faktiska förhållanden innan lagligheten har prövats.

Samtidigt görs i överklagandet gällande att beslutet:

- inte har tillkommit i laga ordning enligt 5 kap. 26 § kommunallagen, samt
- innebär ett överskridande av kommunfullmäktiges befogenheter enligt 6 kap. 6 § kommunallagen.

Det finns därmed en påtaglig sannolikhet för att beslutet kommer att upphävas. Vid en samlad bedömning väger intresset av att avvakta med verkställighet tyngre än intresset av att beslutet genomförs omedelbart. Det finns därför skäl att besluta om inhibition.

Grunder för överklagandet

1. Beslutet har inte tillkommit i laga ordning

Enligt 5 kap. 26 § kommunallagen (2017:725) ska ett ärende innan det avgörs av fullmäktige ha beretts av berörd nämnd eller av fullmäktigeberedning.

Vid sammanträdet lades ett nytt tilläggsyrkande fram under pågående sammanträde av S, C, KD och MP. Tilläggsyrkandet, som antogs av kommunfullmäktige, innehöll nya och självständiga beslutspunkter avseende Sörbygården. Beslutspunkterna tillförde nya materiella ställningstaganden om hur socialnämnden skulle bedriva sin verksamhet. Det var ett nytt sakligt ställningstagande med direkta verksamhetsmässiga konsekvenser. De klagande menar att beslutsförslaget inte hade beretts i den ordning som krävs enligt kommunallagen. Att socialnämnden tidigare behandlat sin åtgärdsplan innebär inte att just detta beslutsinnehåll varit föremål för fullmäktigeberedning.

Att ärendet i övrigt återkommit efter återremiss innebär inte att nya beslutspunkter automatiskt kan införas under sammanträdet utan särskild beredning.

Beslutet har därmed inte tillkommit i laga ordning.

2. Beslutet innebär ett nytt ärende som inte framgått av kallelsen

Enligt 5 kap. 15 § kommunallagen ska kallelsen innehålla uppgift om de ärenden som ska behandlas.

Det ärende som var föremål för fullmäktiges behandling avsåg socialnämndens återrapporering av åtgärdsplan. Det tilläggsyrkande som antogs förändrade dock ärendets karaktär genom att införa nya ekonomiska begränsningar och ge direktiv i konkreta verksamhetsfrågor som vakanshållning av boendeplatser. Detta går utöver den allmänna frågan om socialnämndens åtgärdsplan och utgör i realiteten ett nytt ärende eller en ny beslutspunkt som inte tydligt framgått av kallelsen.

Ledamöter och allmänhet har därmed inte haft möjlighet att i förväg ta del av vad som faktiskt skulle beslutas.

Ett sådant nytt ärende får inte avgöras utan beredning enligt 5 kap. 26 § kommunallagen.

3. Beslutet överskrider kommunfullmäktiges kompetens

Enligt 6 kap. 6 § kommunallagen ansvarar varje nämnd för verksamheten inom sitt område. Socialnämndens reglemente anger att nämnden själv ansvarar för verksamhetens genomförande inom de mål och ramar som fullmäktige beslutar.

Genom att besluta att socialnämnden ska fullfölja ett visst, tidigare framlagt förvaltningsförslag om att vakanshålla Sörbygården av boende, har fullmäktige gått längre än att ange mål, ekonomiska ramar eller riktlinjer. Beslutet innebär i stället ett konkret operativt ingripande i nämndens löpande verksamhetsansvar och ett direkt ställningstagande i en specifik verksamhetsfråga.

Detta står enligt de klagande i strid med den ansvarsfördelning som följer av kommunallagen samt av socialnämndens reglemente, där nämnden ansvarar för verksamhetens ändamålsenlighet och genomförande.

Kommunfullmäktige har därmed överskridit sin kompetens.

4. Formuleringen ”uppmanar” förändrar inte beslutets rättsliga innebörd

I det överklagade beslutet anges att kommunfullmäktige ”uppmanar socialnämnden att fullfölja” ett visst förslag avseende Sörbygården. Det kan vid en första anblick framstå som att detta inte utgör ett bindande beslut utan endast ett politiskt uttalande. En sådan tolkning är emellertid inte avgörande i en laglighetsprövning. Vid bedömningen bör hänsyn tas till beslutets faktiska innebörd och funktion, inte enbart dess språkliga utformning.

I detta fall:

- har uppmaningen antagits som en del av ett formellt fullmäktigebeslut,
- riktar sig till en specifik nämnd i ett konkret verksamhetsärende,
- avser en bestämd åtgärd (vakanshållning av en viss verksamhet),
- och ges i ett sammanhang där fullmäktige samtidigt uttalar ekonomiska begränsningar.

Formuleringen saknar därmed karaktären av ett allmänt politiskt ställningstagande och framstår istället som ett direktiv i ett enskilt verksamhetsärende. Även om ordet ”uppmanar” används, innebär beslutet i praktiken att socialnämnden förväntas verkställa en viss åtgärd. Nämndens handlingsutrymme begränsas därmed på ett sådant sätt att beslutet får reell styrverkan.

Det är vidare av betydelse att:

- beslutet avser en fråga som ligger inom nämndens ansvar enligt 6 kap. 6 § kommunallagen, och
- inte föregåtts av någon ändring av nämndens reglemente enligt 6 kap. 44 § kommunallagen.

Kommunfullmäktige kan inte genom att välja en mjukare språklig formulering kringgå den kompetensfördelning som följer av kommunallagen. Avgörande är därför inte om beslutet formellt benämns som en ”uppmaning”, utan att det i praktiken innebär ett ingripande i nämndens operativa ansvar.

Beslutet är därmed att bedöma som ett överskridande av fullmäktiges befogenheter.

Sammanfattning

Beslutet är olagligt eftersom:

1. det inte har beretts i enlighet med 5 kap. 26 § kommunallagen,
2. fullmäktige har ingripit i socialnämndens operativa ansvarsområde i strid med 6 kap. 6 § kommunallagen, samt
3. beslutets innehåll går utöver vad som framgått av kallelsen enligt 5 kap. 15 §.

Vi begär därför att beslutet upphävs enligt 13 kap. 8 § kommunallagen.

Vänersborg 2026-05-04

Henrik Harlitz Stefan Kärvling